

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI IJTIMOY O'ZGARISHLAR

*Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Pedagogika fakulteti Jismoniy madaniyat yo'nalishi*

Ġolibjon Saydullayev Baxtiyor o'gli

Email: ğolibjonsaydullayev 8@gmail.com

Tel:998936354843

Anontatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida mustaqillik yillarida amalga oshirilgan ijtimoiy o'zgarishlar tahlil qilinadi. Ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik va ijtimoiy himoya tizimlaridagi islohotlar misolida jamiyat rivoji va aholi farovonligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar yoritilgan. Shuningdek, maqolada fuqarolar turmush darajasini yuksaltirish, ijtimoiy adolatni ta'minlash va davlatning ijtimoiy siyosatini takomillashtirish yo'lidagi sa'y-harakatlar haqida batafsil ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: O'zbekiston Respublikasi, Ijtimoiy o'zgarishlar, ta'lim tizimi, sog'liqni saqlash, bandlik, Ijtimoiy himoya, islohotlar, Fuqarolar farovonligi, ijtimoiy adolat, mustaqillik yillari

Abstract: This article analyzes the social changes that have taken place in the Republic of Uzbekistan during the years of independence. The reforms in the education, healthcare, employment and social protection systems illustrate measures aimed at improving the development of society and the well-being of the population. The article also provides detailed information on efforts to improve the living standards of citizens, ensure social justice and improve the state's social policy.

Keywords: Republic of Uzbekistan, Social changes, education system, healthcare, employment, Social protection, reforms, Citizens' welfare, social justice, years of independence

O'zbekiston mustaqillikka erishgandan so'ng, jamiyat hayotining barcha sohalarida, xususan, ijtimoiy sohada keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Ushbu islohotlar mamlakatda barqarorlikni ta'minlash, fuqarolar turmush darajasini yaxshilash va davlatning ijtimoiy siyosatini mustahkamlashga qaratildi. Ijtimoiy o'zgarishlar aholining turmush farovonligini oshirish, sog'liqni saqlash, ta'lim, bandlik va ijtimoiy himoya sohalarida sezilarli yutuqlarga erishish imkonini berdi.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgandan keyin mamlakatda ijtimoiy hayotda tub islohotlar amalga oshirildi. Bu o'zgarishlar aholining turmush darajasini yaxshilash, ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik va ijtimoiy himoya tizimlarini rivojlantirish hamda fuqarolarning asosiy huquq va erkinliklarini ta'minlashga

qaratildi. Keyingi yillarda olib borilgan islohotlar natijasida ijtimoiy barqarorlikka erishildi va jamiyatning barcha qatlamlarida farovonlik oshdi.

Ta'lim sohasidagi o'zgarishlar

Ta'lim tizimi mustaqillik yillarida davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'ldi. Ushbu sohada amalga oshirilgan asosiy faktlar:

1. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi (1997): Ushbu dastur asosida barcha ta'lim bosqichlarini qamrab oluvchi uzluksiz ta'lim tizimi shakllantirildi.

2. Maktabgacha ta'limning rivoji: 2017 yilda Maktabgacha ta'lim vazirligi tashkil etilib, bog'chalarning soni 3-4 baravar oshdi. 2023 yilda bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish darajasi 80% ga yetdi.

3. Xalqaro ta'lim muassasalari: Prezident maktablari, ijod maktablari va xalqaro universitetlarning ochilishi (Inha universiteti, Vestminster universiteti, Turin politexnika universiteti) yosh avlodning raqobatbardosh bilim olish imkoniyatlarini kengaytirdi.

4. IT-Parklar va texnoparklar: Zamonaviy texnologiyalarni o'rganish maqsadida maxsus IT maktablar va texnoparklar tashkil etilib, raqamli ta'lim tizimi joriy etildi.

Mustaqillikning dastlabki yillaridanoq O'zbekistonda ta'lim tizimini rivojlantirish muhim vazifa sifatida belgilandi. "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" asosida ta'limning barcha bosqichlarini modernizatsiya qilishga kirishildi. Oliy o'quv yurtlari soni ortib, yangi mutaxassisliklar joriy etildi. Yosh avlodni zamonaviy bilimlar bilan ta'minlash uchun innovatsion texnologiyalar va ta'lim standartlari tatbiq etildi. Shuningdek: Maktabgacha ta'lim muassasalarining soni oshirildi. Uch bosqichli ta'lim tizimi (11 yillik umumiy o'rta, o'rta maxsus va oliy ta'lim) yo'lga qo'yildi. Prezident maktablari, ijod maktablari va xalqaro ta'lim muassasalari tashkil etildi.

Sog'liqni saqlash tizimidagi o'zgarishlar

Sog'liqni saqlash tizimi ham chuqur islohotlardan o'tdi:

1. Tibbiy xizmatlarni modernizatsiya qilish: 2021 yilga kelib tibbiyot muassasalari soni 15 mingdan oshdi, yangi poliklinikalar va kasalxonalar qurildi.

2. Qishloq joylarida tibbiy xizmat: Har bir tumanda oilaviy poliklinikalar va tez yordam markazlari tashkil etildi.

3. Onalar va bolalar sog'ligi: Onalar o'limi 1990 yildagi 65 foizdan 2020 yilda 19 foizgacha kamaydi. Bolalar o'limi darajasi ham sezilarli darajada pasaydi.

4. COVID-19 pandemiyasi davrida chora-tadbirlar: Maxsus shifoxonalar qurildi, aholiga bepul emlash imkoniyati yaratildi.

5. Xususiy tibbiyotning rivoji: 2020 yildan boshlab xususiy tibbiy klinikalar soni ko'paydi, sog'liqni saqlashda xususiy sektorning ulushi oshirildi.

Sog'liqni saqlash tizimi mustaqillik yillarida tubdan isloh qilindi. Sog'liqni saqlash xizmatlarining sifati oshirilib, zamonaviy tibbiyot texnologiyalari bilan jihozlangan yangi muassasalar qurildi. Qishloq hududlarida aholiga qulay xizmat

ko'rsatish uchun oilaviy poliklinikalar tashkil etildi. Onalar va bolalar sog'ligini muhofaza qilish davlat siyosatining muhim yo'nalishiga aylandi. Aholini dori-darmon bilan ta'minlash tizimi modernizatsiya qilindi.

Madaniy va ma'naviy taraqqiyot

Ma'naviy tiklanish mustaqillik davrining muhim tarkibiy qismi bo'ldi. Milliy qadriyatlar, madaniy merosni asrash va rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirildi. Masjidlar, madrasalar, tarixiy obidalar qayta tiklanib, jahon madaniyatiga integratsiyalashuv uchun sharoit yaratildi.

Aholi farovonligi va turmush darajasi

1. Uy-joy dasturlari: 2016-2023 yillarda "Arzon uy-joy dasturi" doirasida yuz minglab yangi xonadonlar qurildi. Shahar va qishloq joylarda aholini uy bilan ta'minlash uchun ipoteka kreditlari berildi.

2. Kommunal xizmatlar: Elektr energiyasi, tabiiy gaz va ichimlik suviga bo'lgan ehtiyojni qoplash uchun infratuzilma modernizatsiya qilindi.

3. Transport va kommunikatsiya: Yangi yo'llar qurilishi, metro liniyalari kengaytirilishi va qishloq joylarda avtobus xizmatlarining yaxshilanishi aholining hayot sifatini oshirdi.

Ayollar va yoshlar bilan ishlash

1. Ayollar uchun imkoniyatlar: "Ayollar daftari" orqali ularning bandligi, sog'lig'i va farovonligi yaxshilandi.

2. Yoshlar siyosati: Yoshlar ittifoqi tashkil etilib, ularning ta'lim olishi, ish bilan ta'minlanishi va sportga qiziqishi uchun yangi imkoniyatlar yaratildi.

3. Yosh tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash: Yoshlar tadbirkorlik markazlari ochildi, ular uchun imtiyozli kreditlar berildi.

XULOSA:O'zbekiston Respublikasida mustaqillik yillarida amalga oshirilgan ijtimoiy o'zgarishlar mamlakatning barqaror rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etdi. Ta'lim tizimining isloh qilinishi, sog'liqni saqlash xizmatlarining sifati va qamrovining oshirilishi, bandlikni ta'minlash va aholining ijtimoiy himoyasini kuchaytirish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar jamiyat farovonligini yangi bosqichga olib chiqdi. Ijtimoiy sohada erishilgan natijalar fuqarolar turmush darajasini yaxshilash bilan birga, mamlakatning xalqaro maydondagi mavqeini mustahkamlashga xizmat qildi. Ushbu yutuqlar O'zbekistonning ijtimoiy siyosati inson manfaatlarini ustuvor qo'ygan holda amalga oshirilayotganini ko'rsatadi. Bu esa kelajakda yanada farovon, adolatli va barqaror jamiyat qurish uchun mustahkam zamin yaratmoqda. O'zbekiston Respublikasida mustaqillik yillarida ijtimoiy sohada amalga oshirilgan keng ko'lamli islohotlar mamlakatning yangi bosqichdagi rivojlanishini ta'minladi. Ta'lim tizimining modernizatsiya qilinishi orqali bilimli va zamonaviy fikrlaydigan avlod tarbiyalash yo'lga qo'yildi. Sog'liqni saqlash tizimidagi tub o'zgarishlar aholining umr ko'rish davomiyligini oshirib, qishloq joylarda tibbiy xizmatlarning yaxshilanishiga olib

keldi. Shuningdek, yangi ish o‘rinlari yaratish, aholini ijtimoiy himoya qilish va ayollar hamda yoshlarni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan dasturlar iqtisodiy barqarorlikni mustahkamladi. Uy-joy, transport va kommunikatsiya infratuzilmasidagi o‘zgarishlar fuqarolar turmush darajasini yanada yaxshiladi. O‘zbekistonning ijtimoiy sohadagi muvaffaqiyatlari jamiyatni modernizatsiya qilishda xalqaro tajribaga mos, lekin milliy qadriyatlarni saqlagan holda amalga oshirilgani bilan ajralib turadi. Ushbu yutuqlar kelgusida yanada kuchli va farovon jamiyat qurish uchun mustahkam poydevor bo‘lib xizmat qiladi.

Ishlatilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2017 yil 7-dekabrda "O‘zbekiston Respublikasining 2017–2021 yillarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning asosiy yo‘nalishlari to‘g‘risida"gi Farmoni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Ta‘lim tizimini rivojlantirish va modernizatsiya qilish bo‘yicha chora-tadbirlar"ga doir qarori (2019).
3. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi 2020 yilgi yillik hisobotlari.
4. O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi, 2021 yilgi tahliliy hisobot.
5. Xusrev G‘. (2018). "O‘zbekistonning ijtimoiy siyosati: nazariyasi va amaliyoti". Tashkent: Iqtisodiyot va Moliya nashriyoti.
6. Sharipov R. (2020). "Mustaqillik davrida O‘zbekistonning ijtimoiy rivojlanish yo‘llari". Tashkent: O‘zbekiston milliy universiteti nashriyoti.
7. Mirzayeva N. (2022). "O‘zbekistonning ijtimoiy barqarorlikka erishish yo‘llari". Tashkent: O‘zbekiston nashriyoti.
8. "O‘zbekiston: 30 yilda erishilgan yutuqlar va ijtimoiy islohotlar", O‘zbekiston Respublikasi Statistika qo‘mitasi, 2021.
9. Shodmonov T. (2021). "O‘zbekiston Respublikasida ijtimoiy islohotlar: muvaffaqiyatlar va muammolar". Tashkent: Ijtimoiy fanlar akademiyasi nashriyoti.